

Роксолана ДУДКА – кандидат мистецтвознавства,
PhD з дизайну, доцент кафедри архітектури та дизайну,
Луцький національний технічний університет, м Луцьк
<https://orcid.org/0000-0002-8463-9017>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.51.1094>
roxolana.art@gmail.com

Стаття присвячена дослідженню образно-морфологічних трансформацій культурної спадщини у сучасному мистецькому контексті на прикладі українського та міжнародного досвіду. Розглядаються практики публічних інсталяцій, цифрових медіа та інтерактивних проєктів, що формують нові способи репрезентації традиційних архетипів і символічних патернів. Показано як спадщина зберігає свою ідентифікаційну функцію, водночас трансформуючись у відкриту комунікаційну систему, здатну взаємодіяти з різними аудиторіями. Особливу увагу приділено умовам війни, коли мистецтво стає засобом культурного опору, колективної пам'яті та формування ціннісних орієнтирів. Дослідження доводить, що інтеграція традиційних форм із сучасними медійними та просторовими форматами сприяє розвитку інноваційних освітніх, мистецьких і соціальних стратегій, актуалізує спадщину в глобальному культурному дискурсі та відкриває нові перспективи для її збереження і переосмислення у XXI столітті.

Ключові слова: культурна спадщина, публічне мистецтво, морфологічна трансформація, інсталяції, цифрові медіа, сучасне мистецтво.

Актуальність та постановка проблеми. У сучасному культурному просторі спостерігається інтенсивна трансформація форм репрезентації культурної спадщини, що зумовлена розвитком цифрових технологій, глобалізаційними процесами та умовами воєнного часу. Питання збереження та переосмислення спадщини виходить за межі традиційного музейного чи архівного підходу, перетворюючись на багатовимірний комунікаційний процес, у якому поєднуються аналогові й віртуальні медіа. В умовах війни в Україні культурна спадщина набуває особливої ваги як інструмент національної самоідентифікації, засіб опору руйнуванню та ресурс формування колективної пам'яті.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю осмислення того, яким чином традиційні архетипи, символічні патерни та декоративні форми української культури можуть інтегруватися у сучасні художні практики через інсталяції, VR/AR-проєкти, медіа-мистецтво та публічні інтервенції. Таке поєднання відкриває нові можливості не лише для збереження нематеріальної спадщини, а й для її актуалізації у глобальному культурному дискурсі.

Проблема полягає в недостатньому вивченні морфологічних трансформацій спадщини у контексті цифрових і просторових медіа, зокрема в умовах соціальної кризи та війни. Потребує наукового обґрунтування механізм взаємодії між традиційними формами культури та сучасними технологіями, здатними зберегти автентичність при водночас інноваційній подачі. Саме тому аналіз українського та міжнародного досвіду в цьому полі є важливим для розроблення нових методологічних підходів до репрезентації, інтерпретації й популяризації культурної спадщини XXI століття.

Огляд останніх публікацій. Морфологічний підхід у мистецтвознавстві дозволяє розглядати твір не лише як естетичний феномен, а й як структурну форму, що несе у собі архетипові, символічні та комунікативні смисли. На думку Г. Вельфліна, будь-яка художня форма є «морфологією духу», що виявляє приховані закономірності культурного розвитку. Концепція Вельфліна в дослідженні історії мистецтва вважається одним із варіантів формалізму, оскільки він розглядає витвори мистецтва переважно за їхньою зовнішньою «формою», тобто аналізуючи їхній стиль [10; 48]. Хоча чимало з його ідей були розвинені в середині XX століття, вони залишаються актуальними в контексті вивчення еволюції художніх стилів та їх взаємодії з культурними та соціальними процесами. Зокрема, його методи аналізу форми та стилю можуть застосовуватися до дослідження змін у публічному просторі та інсталяціях, що є важливими аспектами сучасного мистецтва. Українські науковці аналізують поточні практики цифрової трансформації культури в Україні. Робота Гудзенко О. [1] розкриває зміни в культурному просторі, включаючи цифрові платформи, інтерактивні проєкти, управління культурою в умовах соціальних викликів. В статті Коваленко Ю. [3] авторка порівнює роботу державних і громадських інституцій у сфері цифрового збереження аудіовізуальної спадщини: стандарти, методи, перешкоди війни та вимоги до документування.

Архетипова теорія К. Г. Юнга, у поєднанні з концепцією «культурної пам'яті» Я. Ассмана, надає методологічну основу для аналізу художніх трансформацій спадщини: традиційні символи

зберігають універсальні значення, але набувають нових форм у сучасних медіа. Це дозволяє простежити як декоративний розпис, народна орнаментика чи ритуальні мотиви втрачають статичність і стають динамічними структурами в цифрових просторах. У цьому контексті важливо враховувати й підходи філософії культури Е. Кассіра, який наголошував, що мистецтво є особливим способом конструювання світу, а не лише його репрезентацією. Це набуває особливої ваги в умовах війни, коли мистецькі практики стають засобом не лише естетичного переживання, але й збереження ідентичності, «зшивання» колективної пам'яті та подолання травматичного досвіду.

Метою даного дослідження є обґрунтування наявності деяких прикладів образно-морфологічних трансформації культурної спадщини в сучасному мистецькому контексті та намагання з'ясувати, яким чином інтеграція традиційних архетипів і символічних патернів у цифрові та публічні медіа сприяє її актуалізації, збереженню й переосмисленню в умовах війни та глобалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі розвитку мистецтвознавчої науки важливо розглядати культурну спадщину не лише як історичний або естетичний феномен, а динамічну систему образно-морфологічних трансформацій, що активно взаємодіє з публічним простором, соціальними практиками та сучасними медіа. Інтеграція архетипових структур, символічних патернів і декоративних форм у нові художні контексти дозволяє виявляти закономірності еволюції культури та її взаємодії з суспільною свідомістю. У такому підході традиційні мотиви перестають бути статичними об'єктами, набуваючи динамічної, трансформованої форми, яка здатна реагувати на актуальні соціальні та політичні виклики. Особливо в умовах воєнних та кризових ситуацій мистецтво стає інструментом підтримки культурної ідентичності, формування колективної пам'яті та соціальної комунікації, дозволяючи одночасно зберігати спадщину і адаптувати її до нових технологічних, медійних і просторових форматів. Такий аналітичний погляд створює методологічну основу для системного вивчення досвіду, зокрема українського, у трансформації культурної спадщини через сучасні практики мистецтва.

Досвід України. Україна поступово формує власну модель цифровізації культурної спадщини, що поєднує локальні ініціативи та національні платформи. В умовах війни та глобальної інтеграції ці процеси набувають особливої актуальності, адже вони не лише зберігають культурну пам'ять, а й роблять її видимою у світовому контексті [7; 48].

eMuseum. eMuseum – це національна цифрова платформа, що об'єднує музейні колекції у відкритому доступі. Її цінність полягає не лише у створенні високоякісних цифрових копій експонатів, а й формуванні цілісної системи знань, що поєднує візуальний матеріал з історичним, науковим і культурним контекстом. У цьому сенсі eMuseum виходить за межі «каталогу» і стає частиною глобальної екосистеми цифрової гуманітаристики. Він створює інструменти для академічних досліджень, освітніх практик та інтерпретацій у сучасному мистецтві.



3D сканована модель майоліки Надії та Валерія Протор'євих. Фото з ресурсу <https://emuseum.com.ua>

Музей Івана Гончара. Музей Івана Гончара одним із перших в Україні системно підійшов до цифровізації колекцій народного мистецтва. У відкритому доступі можна знайти онлайн-каталоги, бази даних та фотоколекції, що дозволяють вивчати матеріальну культуру України поза межами музею. Цей кейс демонструє, що цифровізація може бути ефективним інструментом збереження традиційної спадщини, створюючи міст між автентикою та сучасними формами інтерпретації.



Піщенко Микола, глина / полива, 1960 р.в., регіон Середня Наддніпрянщина. Чернігівщина.
Джерело <https://honchar.org.ua>

Окремі українські музеї, культурні інституції та громадські ініціативи реалізують проекти з 3D-сканування архітектурних пам'яток, цифрової реконструкції зруйнованих об'єктів та створення онлайн-архівів воєнної спадщини [8; 48].



Скріншоти з документального фільму VR360 «Архів тиші» Вартана Маркар'яна (@artvartan) та Вадима Махітки (@vadymmakhitka) (м.Полтава).

VR-фільм «Архів тиші» полтавських митців Вартана Маркар'яна та Вадима Махітки – 12-хвилинне відео, яке завдяки VR-шолому може перенести кожного в тимчасово недоступні виставкові зали Полтавського краєзнавчого музею ім. В. Кричевського. Документальний фільм досліджує тему пам'яті та збереження культурної спадщини у часи війни. На прикладі будівлі музею, архітектурного шедевра українського модерну, спроектованого В. Кричевським, автори розмірковують над тим, як музеї перетворюються з виставкових просторів на простори прихованої пам'яті. Музей постає як вразливий, але стійкий об'єкт культури, що мовчки чинить опір руйнуванню. Формат віртуальної реальності дає змогу побачити та відчутти зсередини як виглядає «заморожена» пам'ять – не лише як історія, а й пережитий досвід. «Архів тиші» це спроба зберегти те, що не може говорити, але все ще потребує бути почутим.

Подібні персональні роботи підсилюють національні проекти й, водночас, інтегрують український досвід у світовий дискурс. Таким чином, українські практики цифровізації є багатовекторними: вони охоплюють як класичні музейні колекції, так і сучасне мистецтво,

відродження народної культури та інноваційні технології в архітектурній спадщині. Це не лише збереження пам'яті, а й формування нового культурного простору, який здатний взаємодіяти з глобальними практиками та пропонувати власні моделі [4].

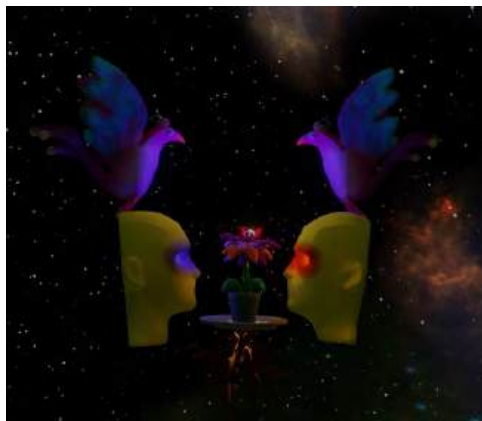
Полтавський розпис, що походить від традиційних осередків народного мистецтва Центральної України, у сучасних практиках набуває нових візуальних і морфологічних форм. Йдеться не лише про стилістичне оновлення, а й зміну медіа: від настінних композицій – до гравіювання на склі та світлових інсталяцій. У цих трансформаціях орнамент постає як універсальна «мова патернів», що зберігає зв'язок із природою та космологічними уявленнями предків, але, водночас, проектується у глобальний контекст цифрових культур.



Проект «Білим по білому» Роксолани Дудки (@roxfolkart) (м.Полтава).

Зліва – гравіювання на склі. Справа – відео з презентацією проекту.

VR/AR-технології як простір актуалізації архетипів. Технології доповненої та віртуальної реальності дають змогу здійснювати новий тип культурної інтервенції – архетипові образи (Дерево Життя, Сонце, Птах) набувають тривимірності, динаміки та інтерактивності. У VR-середовищах користувач стає не пасивним спостерігачем, а активним учасником, що «переживає» символічний простір. Таким чином, традиційні патерни втрачають статус «музейного експонату» і перетворюються на актуальний інструмент комунікації.



Проект «Коріння» Роксолани Дудки (@roxfolkart) (м.Полтава).

Зліва – скріншот з відео. Справа – посилання на відео роботу.

Об'єкт також існує як скульптура в доданій реальності.

Анімація та відеоарт як динамічна форма патерну. Анімаційні техніки дозволяють «оживляти» орнаментику, роблячи її візуальною метафорою для тем війни, пам'яті та відродження. Відеоарт у цьому контексті стає формою «медіа-обряду», де циклічність орнаментальних мотивів поєднується з ритмом сучасного міського простору. Декоративний мотив переходить від статичності до кінетики, від матеріальної поверхні до нематеріальної світлової проекції.



Зліва - скріншот проєкту Роксолани Дудки «Дерево життя». Справа- QR код для перегляду анімації

Site-specific інтервенції у публічний простір. Окремий напрям становлять концептуальні практики, що інтегрують культурну спадщину у формат публічних інтервенцій. Йдеться про мурали, світлові інсталяції, художні банери у міському середовищі. Такі практики виконують роль деколонізації простору – витісняючи імперські та радянські символи, вони повертають місту візуальний код локальної культури. Прикладом є мурал «Казкові історії», що поєднує народну орнаментику з сучасною кольоровою експресією, реалізований в м. Ясі, Румунія, в 2024 році українською мисткинею з м. Полтава Роксоланою Дудкою.



Фото муралу «Казкові історії» Роксолани Дудки в м. Ясі, Румунія.

Таким чином, кейс демонструє відкритість колекцій (public domain або ліцензування, що дозволяє репрезентацію); інтеграцію 3D-сканів у відкриту мережу; сполучення фізичних і віртуальних форматів; потенціал для художнього переприсвоєння культурних об'єктів.

Цифрова політика культурної спадщини. Литовський державний підхід до оцифрування культурного спадку передбачає національну стратегію та консолідацію ресурсів. Зокрема, цифрова політика включає засади об'єднання даних, централізованого доступу та повторного використання цифрових матеріалів. Метою є забезпечення «єдиного вікна» (one-stop access) до цифрового спадку, щоб громадяни, освітні та мистецькі проєкти могли легко отримувати доступ до цінних матеріалів. У цьому випадку цифровий контекст будується

як державна інфраструктура, що розширює можливості для художніх інтерпретацій спадщини [6].



*Презентація веб-платформи Epidaur, Хорватія 2022 (фото: Музеї та галереї Конавля).
Джерело europeanheritagedays.com*

Оцифрування старих карт і «онлайн-музей вулиць». У межах програми European Heritage Days у Грузії реалізували проєкт «The European History of Georgia on Centuries: Old Maps and Engravings», який передбачав оцифрування понад 100 карт і створення онлайн-музею вулиць і змін ландшафту міста від XVI до XX століття. Цифрові технології відкривають нові горизонти для створення або вдосконалення інтерактивних заходів. Наприклад, історичні маршрути можуть бути доповнені цифровим контентом, який наочно демонструє, як дороги та стежки трансформувалися і підлаштовувалися протягом століть. Один із успішних прикладів цього підходу було реалізовано в Хорватії, де під час заходу онлайн-карта допомагала учасникам зрозуміти, як сучасне міське планування взаємопов'язане з кордонами та архітектурними особливостями давнього римського поселення.

Інноваційним напрямком інтерактивної взаємодії з аудиторією є впровадження віртуальної реальності для створення тематичних цифрових подій. Це можуть бути симуляції туристичних маршрутів на землі, воді або навіть у повітрі. Такий підхід демонструє, як картографічна спадщина стає основою для віртуальних наративів – як художники можуть трансформувати урбаністичний ландшафт минулого у сучасні інтерпретації, робити AR-шари, накладання історичного шару на сучасний вигляд міста тощо.

Проекти «аналог + цифровий двійник». У міжнародних дослідженнях дедалі популярнішими стають проєкти створення digital twin (цифровий двійник) тимчасових виставок чи мистецьких інсталяцій. Наприклад, проєкт, присвячений Уліссю Альдрованді, використовував гібридні методи фотозйомки, моделювання, оптимізації та метаданих, щоб трансформувати виставку у віртуальний простір.



*Виставка «Інше Відродження. Уліссе Альдрованді та чудеса світу» – авторство
Університетської музейної системи, Болонський університет. Джерело
<https://theflorajournal.international>*

Це дає змогу зберегти виставки поза часом і простором, зробити їх доступними після завершення фізичного експонування, а також інтегрувати в інші художні проєкти, наприклад, VR-тури або інтерактивні інсталяції [13].

Художні інтервенції в публічному просторі. Окрім цифрових проєктів, візуальні інтервенції у міське середовище – мурали, арт-об'єкти, site-specific інсталяції, застосовуються як «антипам'ятники» (counter-monuments), що змінюють символіку публічного простору. Один із прикладів: «Greetings from Jerusalem Avenue» (Варшава, Польща) – інсталяція у формі пальми, встановлена на перехресті вулиць, щоб звернути увагу на «відсутність єврейської спільноти» у міському ландшафті. Цей проєкт еволюціонував у символ для протестів, акцій та пам'яті.



«Greetings from Jerusalem Avenue» (Варшава, Польща). Авторка Йоанна Райковська

«Вітання з Єрусалимської алеї». Це витвір мистецтва у формі штучної фінікової пальми в натуральну величину, створений на певному місці. Його розробила польська художниця Йоанна Райковська та розташований на кільцевій розв'язці Шарля де Голля (Rondo gen. Charles'a de Gaulle'a),

де Єрусалимська алея перетинається з вулицею Новий Свят у **столиці Польщі**, Варшаві. Його було встановлено 12 грудня 2002 року. Такі інтервенції часто працюють як візуальні маркери пам'яті, що можуть змінюватися у часі, піддаватися перформативним оновленням або бути динамічними залежно від контексту.

Висновки. У результаті проведеного дослідження доведено, що образно-морфологічні трансформації культурної спадщини є ефективним інструментом деколонізаційного та світоглядного впливу в сучасному українському суспільстві. Інтеграція традиційних архетипів у нові медіа не лише зберігає й актуалізує культурний код, але й формує нові смислові простори, здатні об'єднувати молоде покоління навколо цінностей свободи, гідності та національної ідентичності.

Мистецтво в умовах війни виконує не лише естетичну чи освітню функцію, але й стає засобом культурного опору, конструювання колективної пам'яті та відновлення духовної єдності. *Подальші дослідження* доцільно спрямувати на глибший аналіз конкретних проєктів, взаємодію цифрових технологій і традиційного мистецтва, а також на вивчення впливу цих практик у глобальному культурному дискурсі.

Список використаної літератури:

1. Гудзенко О. Цифрова трансформація в культурі: сучасні реалії та перспективи розвитку. Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки (Україна). SKHID (EAST) 2023, Vol. 4, Issue 3, 29-33 doi.org/10.21847/2411-3093.2023.4(3). 296605
2. Ініціатива відкритого доступу Метрополітен-музею «Open access / public». <https://www.metmuseum.org/about-the-met/policies-and-documents/open-access>
3. Коваленко Ю. Цифрове збереження української аудіовізуальної спадщини під час війни: виклики та інституційні практики. Vol. 27: Culture Crossroads. Відземський ун-т прикладних наук (Латвія), Харк. держ. акад. культури (Україна) 2025. DOI: <https://doi.org/10.55877/cc.vol27.534>
4. Муравська С. Потенціал університетських бібліотек в Україні як об'єктів культурної спадщини та туристичного зацікавлення. <https://doi.org/10.33402/ukr.2025-41-176-185>. Вип. 41 (DOI: 10.33402/ukr.2025 / Гол. ред. І. Соляр, заст. гол. ред. М. Романюк; НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2025. 372 с.
5. Малопольські віртуальні музеї – регіональний осередок цифрової спадщини <https://medium.com/creative-commons-we-like-to-share/better-together-ad2219c4df58>
6. Міністерство культури Литовської Республіки. *Цифрова культурна спадщина* <https://lrkm.lrv.lt/en/activities/digital-cultural-heritage>
7. Павлова О. Культурна спадщина як ресурс сучасного мистецького дискурсу. *Вісник Львів. нац. акад. мистецтв*. 2017. Вип. 32. С. 45–53.
8. Поливач К. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України / Наук. ред. Руденко Л. Г. Київ : Ін-т географії НАН України, 2012. 208 с.
9. Шимкова І. Цифрова трансформація музеїв як інноваційний метод збереження та популяризації культурної спадщини України в контексті світових тенденцій. *Мистецтво в культурі сучасності: теорія та практика навчання*, 2025. 1 (5). С. 85-92. [https://doi.org/10.31652/3041-1017-2025\(5-1\)-10](https://doi.org/10.31652/3041-1017-2025(5-1)-10)
10. Weddigen Tristan: Morphologie einer Wissenschaft. Vor hundert Jahren erschienen Heinrich Wölfflins «Kunstgeschichtliche Grundbegriffe». In: Neue Zürcher Zeitung, 12. Dezember 2015, S. 48.
11. Boym S. The Future of Nostalgia. New York : Basic Books, 2001. 432 p.
12. Heritage Futures December 2016. Archaeology International 19 (3): 68-72. DOI:10.5334/ai.1912 LicenseCC BY 4.0
13. Chiara Innocente. A framework study on the use of immersive XR technologies in the cultural heritage domain. Journal of Cultural Heritage. Volume 62, July–August 2023, Pages 268-283.
14. Smith L. Uses of Heritage. London : Routledge, 2006. 368 p.
15. Digital National Museum Warsaw (дозволяє завантажувати зображення високої роздільної здатності). mnw.art.pl

References

1. Hudzenko O. Tsyfrova transformatsiia v kulturi: suchasni realii ta perspektyvy rozvytku. Volyn. nats. un-t im. Lesi Ukrainky (Ukraine). SKHID (EAST) 2023, Vol. 4, Issue 3, 29-33 doi.org/10.21847/2411-3093.2023.4(3). 296605
2. Initsiatyva vidkrytoho dostupu Metropoliten-muzeiu «Open access / public». <https://www.metmuseum.org/about-the-met/policies-and-documents/open-access>
3. Kovalenko Yu. Tsyfrove zberezhenia ukrainskoi audiovizualnoi spadshchyny pid chas viiny: vyklyky ta instytutsiini praktyky. Vol. 27: Culture Crossroads. Vidzemskiy un-t prykladnykh nauk (Latviia), Khark. derzh. akad. kultury (Ukraine) 2025. DOI: <https://doi.org/10.55877/cc.vol27.534>
4. Muravska S. Potentsial universytetskykh bibliotek v Ukraini yak obiektiv kulturnoi spadshchyny ta turystychnoho zatsikavlennia. <https://doi.org/10.33402/ukr.2025-41-176-185>. Vyp. 41 (DOI: 10.33402/ukr.2025 / Hol. red. I. Soliar, zast. hol. red. M. Romaniuk; NAN Ukrainy, In-t ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha. Lviv, 2025. 372 s.
5. Malopolski virtualni muzei – rehionalnyi osередok tsyfrovoy spadshchyny <https://medium.com/creative-commons-we-like-to-share/better-together-ad2219c4df58>
6. Ministerstvo kultury Lytovskoi Respubliki. Tsyfrova kulturna spadshchyna <https://lrkm.lrv.lt/en/activities/digital-cultural-heritage>

7. Pavlova O. Kulturna spadshchyna yak resurs suchasnoho mystetskoho dyskursu. Visnyk Lviv. nats. akad. mystetstv. 2017. Vyp. 32. S. 45–53.
8. Polyvach K. Kulturna spadshchyna ta yii vplyv na rozvytok rehioniv Ukrainy / Nauk. red. Rudenko L. H. Kyiv : In-t heohrafi NAN Ukrainy, 2012. 208 s.
9. Shymkova I. Tsyfrova transformatsiia muzeiv yak innovatsiinyi metod zberezhenia ta populiaryzatsii kulturnoi spadshchyny Ukrainy v konteksti svitovykh tendentsii. Mystetstvo v kulturi suchasnosti: teoriia ta praktyka navchannia, 2025. 1 (5). S. 85-92. [https://doi.org/10.31652/3041-1017-2025\(5-1\)-10](https://doi.org/10.31652/3041-1017-2025(5-1)-10)
10. Weddigen Tristan: Morphologie einer Wissenschaft. Vor hundert Jahren erschienen Heinrich Wölfflins «Kunstgeschichtliche Grundbegriffe». In: Neue Zürcher Zeitung, 12. Dezember 2015, S. 48.
11. Boym S. The Future of Nostalgia. New York : Basic Books, 2001. 432 p.
12. Heritage Futures December 2016. Archaeology International 19 (3): 68-72. DOI:10.5334/ai.1912 LicenseCC BY 4.0
13. Chiara Innocente. A framework study on the use of immersive XR technologies in the cultural heritage domain. Journal of Cultural Heritage. Volume 62, July–August 2023, Pages 268-283.
14. Smith L. Uses of Heritage. London : Routledge, 2006. 368 p.
15. Digital National Museum Warsaw (dozwoliaie zavantazhuvaty zobrazhennia vysokoi rozdilnoi zdatnosti). mnw.art.pl

UDC 7.01:7.04:008:004.9(477+4)

CULTURAL HERITAGE IN TRANSFORMATION : ANALOG AND VIRTUAL MEDIA

Roksolana DUDKA – Candidate of Art History, PhD in Design,
Associate Professor of the Department of Architecture and Design
Lutsk National Technical University

Relevance and problem statement. In contemporary art studies, there is an increasing interest in reinterpreting cultural heritage as a dynamic system that continuously transforms under the influence of technological progress, social crises, and wartime challenges. In the context of war in Ukraine, heritage gains special significance as a means of cultural resistance, preservation of identity, and construction of collective memory. The problem lies in the insufficient examination of morphological transformations of traditional forms within modern media and spatial formats – particularly in VR/AR, video art, and public interventions, which open new ways to actualize archetypes and symbolic patterns of Ukrainian culture.

Purpose of the study. To analyze the figurative and morphological transformations of cultural heritage in the context of contemporary art, based on Ukrainian and international experience, and to determine the role of digital technologies in the preservation and reinterpretation of cultural codes.

Methodology. The research is based on the morphological approach of Heinrich Wölfflin, the archetypal theory of Carl G. Jung, Jan Assmann's concept of cultural memory, and Ernst Cassirer's philosophy of culture. Methods of comparative analysis, content analysis of artistic practices, case study, and observation of transformations in public and digital spaces were applied.

Scientific novelty. For the first time, the study provides a systematic interpretation of the morphological transformations of Ukrainian cultural heritage within the framework of contemporary digital media and public art. It identifies how the integration of archetypal structures and traditional forms into VR/AR environments, animation, and site-specific interventions generates new modes of cultural communication and decolonial strategies in art.

Practical significance. The findings can be applied in the fields of museum digitalization, art education, cultural management, and in the development of contemporary artistic projects aimed at promoting Ukrainian heritage in the global context.

Key words: cultural heritage, public art, morphological transformation, installations, digital media, contemporary art, VR/AR, archetype.

Стаття отримана 23.07.2025

Стаття прийнята 14.08.2025

Стаття опублікована 22.12.2025